Europos ombudsmenas

Šį puslapį išvertė mašininio vertimo programa [Nuoroda]. *Mašininiuose vertimuose gali būti klaidų, tekstas gali būti nevisiškai aiškus ir tikslus. Ombudsmenas neprisiima atsakomybės už jokius neatitikimus. Patikimiausią ir teisiškai tikslią informaciją rasite originale anglų kalba, kurio nuoroda pateikta pirmiau. Daugiau informacijos rasite mūsų* kalbų ir vertimo politikoje [Nuoroda].

Sprendimas dėl to, kaip Europos Komisija sprendė susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su Kapitalo rinkų sąjungos aukšto lygio forumo sudėtimi ir tariamu jo narių interesų konfliktu (byla 1777/2020/KR)

Sprendimas
Byla 1777/2020/KR - **Atidaryta** 26/11/2020 - **Rekomendacijos** 04/05/2021 - **Sprendimas** 27/10/2021 - **Atitinkama institucija** Europos Komisija (Nustatytas netinkamas administravimas) |

Šis skundo pagrindu vykdytas tyrimas buvo susijęs su Komisijos ekspertų grupe – aukšto lygio forumu siūlomai ES kapitalo rinkų sąjungai aptarti. Forumas subūrė aukštus pramonės įmonių vadovus ir tarptautinius ekspertus bei mokslininkus, kurie Komisijai turėjo pateikti naujų idėjų dėl šios srities politikos. 2020 m. jie parengė ataskaitą su rekomendacijomis.

Tyrimo metu nuodugniai patikrinusi Komisijos dokumentus ir susitikusi su Komisijos atstovais, ombudsmenė nustatė du netinkamo administravimo faktus:

1. Keletą su finansų įstaigomis susijusių forumo narių Komisija laikė nepriklausomais ir atstovaujančiais viešajam interesui. Komisija taikė bendrąsias priemones nustatytai interesų konfliktų rizikai sumažinti. Ombudsmenė atidžiai įvertino šias priemones ir nusprendė, kad jų nepakanka.

2. Remdamasi netinkamomis kategorijomis, Komisija viešai suskirstė forumo narius į tuos, kurie turėjo būti nepriklausomi, ir tuos, kurie atstovavo įvairių suinteresuotųjų šalių organizacijų bendram interesui, o tai gerokai nutolo nuo tikrovės.

Ombudsmenė pateikė rekomendaciją.

Komisijos atsakyme į ombudsmenės į rekomendaciją nepateikta jokios naujos informacijos ir tyrimo išvados nekeičiamos.

Ombudsmenė baigė tyrimą ir patvirtino savo išvadas ir rekomendaciją.

Skundo aplinkybės

1. Siūloma kapitalo rinkų sąjunga (KRS) siekiama sukurti bendrąją kapitalo rinką ES. Kapitalo rinkų sąjungos tikslas – gauti pinigų – investicijų ir santaupų – visoje ES, kad jie būtų naudingi vartotojams, investuotojams ir įmonėms, nepriklausomai nuo jų buvimo vietos [1] .

2. 2019 m. spalio mėn. Komisija paskelbė aukšto lygio forumą kapitalo rinkų sąjungos klausimais [2] . Forumo – neformalios ekspertų grupės [3] , kurią įsteigė už ES bankininkystės ir finansų politiką atsakingas Komisijos padalinys – Finansų rinkų, finansinio stabilumo ir kapitalo rinkų sąjungos generalinis direktoratas (FISMA GD), tikslas – suburti vyresniuosius pramonės vadovus ir aukščiausius tarptautinius ekspertus bei mokslininkus, kad jie parengtų naujas idėjas dėl KRS politikos ateities. Forume dalyvavo dviejų tipų nariai: a tipo, kurie buvo paskirti individualiai veikti nepriklausomai ir viešojo intereso labui; ir B tipo **, kuris** atstovavo įvairių suinteresuotųjų subjektų organizacijų bendram interesui. Forumas turėjo tris pogrupius. [4]

3. Forumo rekomendacijos buvo skirtos Komisijai, ES valstybėms narėms, o tam tikrais atvejais geriausia praktika taip pat buvo skirta pramonei. Tada forumas buvo uždarytas.

4. Nuo tada, kai jos buvo paskelbtos, Komisija atsižvelgė į forumo rekomendacijas rengdama kapitalo rinkų sąjungos veiksmų planą [5] . Tikimasi, kad pagal šį veiksmų planą bus parengti pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriuos teisėkūros institucijos svarstys iki dabartinės Komisijos kadencijos pabaigos ar galbūt net vėliau.

5. 2020 m. birželio mėn. pabaigoje skundo pateikėjas, Europos Parlamento narys (EP narys), kartu su penkiais kitais EP nariais, raštu kreipėsi į Komisiją, kad išreikštų susirūpinimą dėl forumo. Komisija atsakė EP nariams [6] .

6. Nepatenkintas Komisijos atsakymu, skundo pateikėjas 2020 m. spalio mėn. kreipėsi į Ombudsmeną.

7. 2020 m. lapkričio 26 d. Ombudsmenė pradėjo tyrimą, o 2021 m. gegužės 4 d. paskelbė išvadas ir pridedamą rekomendaciją [7] .

8. 2021 m. rugpjūčio 4 d. Komisija pateikė nuomonę [8] dėl Ombudsmeno išvadų ir rekomendacijos. Skundo pateikėjas nepateikė jokių pastabų dėl šios nuomonės.

Interesų konfliktų rizikos valdymas ir jos suvokimas

Ombudsmeno rekomendacija

9. Ombudsmenas nustatė du netinkamo administravimo atvejus:
- Užuot taikiusi A tipo narių interesų konfliktų taisykles, Komisija taikė bendras interesų konfliktų rizikos mažinimo priemones. Šios priemonės buvo nepakankamos.
- Todėl dviejų tipų forumo narių pasidalijimas gerokai nukrypo nuo pusiausvyros, kurią, kaip teigė Komisija, pasiekė ir paskelbė viešai.

10. Atsižvelgdamas į šias išvadas, ombudsmenas rekomendavo Komisijai kruopščiai taikyti savo taisykles dėl interesų konfliktų asmenims, teikiantiems prašymą būti paskirtiems A tipo ekspertų grupių nariais. Be to, gali būti imamasi kitų rizikos mažinimo priemonių A tipo narių interesų konfliktų rizikai mažinti, tačiau jos šiuo tikslu neturėtų pakeisti Komisijos taisyklių.

11. Ombudsmenas taip pat pateikė du pasiūlymus, kuriais siekiama padidinti ekspertų grupių sudėties skaidrumą ir išorės ekspertų, paskirtų būti nepriklausomais ir atstovauti viešajam interesui, profesinius interesus.

12. Komisija atkreipė dėmesį į Ombudsmeno išvadą, kad penkių A tipo narių atveju jis nevaldė interesų konfliktų rizikos pagal savo taisykles. Tačiau ji gynė alternatyvių rizikos mažinimo priemonių taikymą remdamasi tais pačiais argumentais, kuriuos ji pateikė per patikrinimo posėdį ir į kuriuos Ombudsmenas atsižvelgė savo rekomendacijoje.

13. Kalbėdama apie tai, kad Komisija viešai paskelbė apie dviejų rūšių forumo narystę, ir apie faktinį pasidalijimą, Komisija nurodė, kad ji nesiekė konkretaus A ir B tipo narių atstovavimo grupėje tikslo, o turėjo užtikrinti, kad įvairūs atitinkami sektoriai turėtų reikiamų ekspertinių žinių, atsižvelgiant į tai, kad forumo darbas yra labai techninio pobūdžio.

14. Komisija nurodė, kad nemano, jog reikia imtis veiksmų dėl Ombudsmeno pasiūlymų dėl patobulinimų.

Ombudsmeno vertinimas po rekomendacijos

15. Aukšto lygio forumas, dėl kurio buvo atliekamas šis tyrimas, buvo ekspertų grupė. Komisijos horizontaliosios ekspertų grupių steigimo ir veiklos taisyklės yra dalis nustatytos Komisijos ekspertų grupių sistemos, kuri yra kompleksinė, t. y. ji taikoma visoms ekspertų grupėms.

16. 2018 m. persvarstydama savo horizontaliąsias taisykles, Komisija nurodė, kad ji tai daro iš dalies, nes manė, kad reikia patobulinti savo taisykles, kad būtų galima valdyti interesų konfliktus asmenų, paskirtų A tipo nariais, atžvilgiu, t. y. asmeniškai veikti nepriklausomai ir viešojo intereso labui.

17. Šio tyrimo metu Ombudsmenas nustatė, kad Komisija nesilaikė šių taisyklių. Apgailestauju, kad, nepaisant to, jog 2018 m. Komisija patobulino aptariamas taisykles, šiuo atveju Komisija

gynė alternatyvias rizikos mažinimo priemones, kurias Ombudsmenas išsamiai įvertino kaip nepakankamai veiksmingas [9] .

18. Kadangi ombudsmenė nežino, kad šioje byloje iškeltas klausimas yra labiau paplitęs, ir atsižvelgiant į tai, kad atitinkama ekspertų grupė šiuo metu uždaryta, ji toliau nenagrinėja šio klausimo. Tačiau, atsižvelgiant į dėl šio atvejo iškeltus susirūpinimą keliančius klausimus, būtų buvę pagrįsta, jei Komisija patikintų Ombudsmeną, kad jos ekspertų grupės taisyklės bus kruopščiai taikomos ateityje.

19. Komisija nurodė, kad ji nesiekė tikslo, kad grupėje būtų konkrečiai atstovaujama A ir B tipo nariams, ir kad Komisijos tikslas veikiau buvo užtikrinti būtiną kompetenciją, kurios reikia ekspertų grupės įgaliojimams.

20. Ombudsmenas pažymi, kad jei Komisija nebūtų siekusi pasiekti konkrečios A ir B tipo narių grupės sudėties, Komisija būtų galėjusi tiesiog paskirti atitinkamus ekspertus (t. y. tuos, kurie pateikė paraišką dėl A tipo narystės, bet kurie pagal atrankos kriterijų, susijusį su interesų konfliktų nebuvimu, būtų surinkę nulį balų) B tipo nariais. Jei Komisija būtų paisiusi savo taisyklių, tai taip pat būtų buvusi viena iš galimybių [10] .

Išvada

Remdamasis tyrimu, ombudsmenas užbaigia šią bylą pateikdamas tokią (-ias) išvadą (-as)/išvadą (-as):

Ombudsmenė patvirtina savo išvadas dėl netinkamo administravimo ir rekomendaciją Komisijai:

Siekdama užtikrinti aukščiausio lygio ekspertų, paskirtų veikti nepriklausomai ir viešojo intereso labui (A tipo nariai), sąžiningumą, Komisija turėtų kruopščiai taikyti savo taisykles dėl tokių narių interesų konfliktų.

Apie šį sprendimą bus pranešta skundo pateikėjui ir Europos Komisijai **.**

Emily O'Reilly Europos ombudsmenė

Strasbūras, 2021 10 27

[1] Kas yra kapitalo rinkų sąjunga? | Europos Komisija (europa.eu) [Nuoroda]

[2] Komisijos ekspertų grupės steigiamos ir veikia laikantis kompleksinių taisyklių, nustatytų

2016 m. gegužės 30 d. Komisijos sprendimu C(2016) 3301 final. Žr.: C_2016_3301_F1_COMMISSION_DECISION_EN.pdf (europa.eu) [Nuoroda]

[3] Yra dviejų rūšių Komisijos ekspertų grupės: formalus, Komisijos sprendimu nustatytas ir neoficialus, kurį įsteigė atskiras Komisijos padalinys, gavęs Komisijos nario, atsakingo pirmininko pavaduotojo ir generalinio sekretoriato sutikimą.

[4] Trys pogrupiai buvo: „1. Sukurti ekosistemą, kuri sudarytų sąlygas didesniam tarpvalstybiniam kapitalo pritraukimui, ypatingą dėmesį skiriant novatoriškoms MVĮ. [..] 2. Kaip sukurti Europos kapitalo rinkos struktūrą, ypatingą dėmesį skiriant tam, kaip naujos finansinės technologijos gali padėti šiam procesui. [..] 3. Investicijų pasirinkimas ir kapitalo rinkų paslaugų prieinamumas siekiant skatinti aktyvesnį neprofesionaliųjų investuotojų dalyvavimą. [..] Žr.: Kvietimas teikti paraiškas dėl aukšto lygio forumo kapitalo rinkų sąjungos klausimais (europa.eu) narių atrankos [Nuoroda].

[5] Žr.: 2020 m. kapitalo rinkų sąjungos veiksmų planas. Kapitalo rinkų sąjunga žmonėms ir įmonėms | Europos Komisija (europa.eu), [Nuoroda]2020 m. rugsėjo 24 d.

[6] Žr.: https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/141315 [Nuoroda].

[7] Žr.: https://www.ombudsman.europa.eu/en/recommendation/en/141318 [Nuoroda].

[8] Žr.: https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/148378 [Nuoroda].

[9] Žr. rekomendacijos 32 punktą (žr. išnašą: 7).

[10] Žr. Komisijos kompleksinių horizontaliųjų taisyklių, nustatytų

2016 m. gegužės 30 d. Komisijos sprendimas C(2016) 3301 final. Žr.:

https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C(2016)3301 &lang=en [Nuoroda].